

At forberede sig på forandringer

"Retfærdighed går foran ham, og fred følger i hans spor" (Sl 85,14).

Hovedtanke

For at kunne forberede sig på forandringer, skal man være klar til det.

Introduktion

Forandringer bestemmer vores liv. "Det eneste konstante er forandringer" (Heraklit). Hvad er vores reaktion på det? "Når forandringens vinde blæser, bygger nogle læhegn, mens andre bygger vindmøller" (kinesisk ordsprog).

Fornemmer vi straks farer i urolige tider, eller griber vi chancen for nye muligheder? Det afhænger sikkert af, hvilken type menneske, man er. Nogle holder af stabilitet, andre er tiltrukket af det nye. Og forandring kan have mange ansigter. Alt afhænger af situationen.

"Den rene form for sindssyge er at lade alt blive ved det gamle og forvente, at noget forandrer sig" (Albert Einstein). Hvor kommer frygten for det nye fra, selv når man synes, noget burde forandres? "Kun den, der forandrer sig, er tro mod sig selv" (Wolf Biermann – musiker og systemkritiker i det tidligere DDR). Er det en samvittighedsløs opportunist, vendekåben, der taler her? Eller er det en modig mand, der tager stilling til nye tilstande?

"Du må selv blive den forandring, du ønsker at se i verden" (Mahatma Gandhi).

Er den ændrede situation skæbne, eller kan den være en forpligtelse? "Hvad ingen vover, skal I turde. Hvad ingen siger, sig det højt. Hvad ingen tænker, tænk det dog. Hvad ingen gør, det skal I gøre. Siger ingen ja, så skal I sige det. Siger ingen nej, så sig dog nej. Når alle tvivler, vov at tro. Når alle løber med, stop op. Hvor alle hylder, tænk jer om. Hvor alle spotter, spot dog ej. Hvor alle sparer, vov at give. Hvor alt er mørke, tænd et lys." (Lothar Zenetti)

Se til, at du ikke falder!

1 Kor 10,12-13

Hvordan lyder evangeliet i disse vers?

Baggrund

"Advarsel og opmuntring følges ad. Paulus er ikke ude på at skabe usikkerhed, men han erkender, at man realistisk set står i fare for at falde, og han ved, at menigheden er helt afhængig af Guds trofasthed" (sml. 1,9) (SEB 1706).

Til fordybelse

Hvordan hænger disse tekster sammen med fornuftig forberedelse?

Vær opmærksom på bedragerisk selvsikkerhed

Kan jeg virkelig til enhver tid stå inde for mig selv? Den lille tvivl, der nager, tvinger den troende til ... at søge Guds nærhed i enhver situation

Er Gud bare et reservehjul – eller er han det femte hjul på vognen, nemlig rattet?

Få vished på grund af Guds trofasthed

Vil man være godt forberedt på i morgen, bør man holde sig til Gud i dag. Sikkerheden kommer ikke af, at man selv præsterer noget – heller ikke fromme gerninger -, men derimod af, at Gud handler nådigt.

Til anvendelse

Er det overhovedet muligt at forberede sig på forandringer? De kommer jo tit overraskende og uden varsel. "Hvis du vil få Gud til at grine, så fortæl ham om dine planer" (Blaise Pascal). Gode intentioner er ikke at foragte. Men virkeligheden slår gang på gang vores planer til jorden. Det gælder om at være opmærksom på forvarsler og holde øje med tegn. Nogle forandringer varsles i forvejen. Så er det godt, når man ikke snubler hovedkulds ind i den nye situation.

Til eftertanke

"At undlade forberedelser er det samme som at forberede nederlag" (ukendt).

At forberede sig til ægteskab

1 Kor 13,4-8

Paulus beskriver kærligheden, som om den var en person. Hvad kan det betyde?

Baggrund

"Kærlighedens højsang" bliver tit citeret. Især ved vielser. Nemt at sluge, svært at fordøje: Kærligheden tror alt, håber alt, tåler alt. Er det virkelig sandt?

Det lyder, som om kærligheden er en person. Hvilken? Kunne det være mig, der tænkes på? Den beskrevne perfektionisme er et alt for stort krav. Disse egenskaber passer på Jesus. Vi lever af hans uendelige kærlighed. Vi kan lære af ham og hans kærlighed.

Man lærer nok særligt intenst om kærlighed i ægteskabet. Det er en livslang skole. "Kærligheden, kærligheden, hvilken salig dunst. Men at leve i ægteskab, det er en kunst" (Theodor Storm – nordtysk digter).

Til fordybelse

Den forhenværende franske udenrigsminister Robert Schumann (1886-1963) blev engang spurgt om, hvorfor han ikke var gift. Han svarede: "Engang trådte jeg en dame over tæerne; det var ikke med vilje. Inden jeg kunne nå at sige undskyld, hvæsedde hun ad mig: "Din tumpe, kan du ikke se dig for, inden du tramper på folk!" Så så hun mig an og stammede: "Å, det må De undskylde, jeg troede, det var min mand."

"Elskende lever af tilgivelsen" (bog af Manfred Hausmann). Kan man være et forbillede – trods svigt?

Til anvendelse

At køre bil uden at have kørekort er en overtrædelse af færdselsloven. Men man må gerne kaste sig ud på ægteskabets løjpe uden forudgående viden. Kunne det være på sin plads med et "kørekort til ægteskab"? Man kan finde hjælp til at forberede sig på og til at berige et ægteskab ved at henvende sig til den lokale præst, kirkens familieafdeling eller på <https://www.familieudvikling.dk/>

Til eftertanke

"Elsk dig selv, så er det ligegyldigt, hvem du gifter dig med" (bog af Eva-Maria Zurhorst)

At forberede sig på at blive forældre

Ef 3,14-15

Hvilke konsekvenser kan man drage ud fra den kendsgerning, at Gud er den sande Fader?

Baggrund

"I den græske tekst til v. 14-15 benyttes et ordspil, der er vanskeligt at gengive i oversættelse ... 'for Faderen, efter hvem hvert fædrenehus (= slægt) i himlene og på jorden har navn.' Forbønnen retter sig mod den, der har skabt alle menneskelige slægter og alle arter af overjordiske magter, den, der – idet han gav dem navne – har kaldet dem ind under sin tjeneste" (SEB 1743).

Herbert Grönemeyer spørger i en sang: "Hvornår er en mand en mand?" Vi kunne spørge: "Hvornår er forældre sande forældre? Hvornår er en far en rigtig far?"

Målestok og forbillede er faderen i himlen. Vi skal elske vores børn, ligesom han elsker os. Hans omsorg er et forbillede for vores omsorg. Han er der for os – det stiller krav til os. Vi må ikke lade os slå ud af, at vi ikke kan leve op til det. Fordi Gud tilgiver os, har vi også lov til at tilgive os selv.

Til fordybelse

Børn kommer til verden uden brugsanvisning. Og det selv om et barns fødsel er en livsændrende begivenhed. Den overvældende glæde over den ny verdensborger iblandes oplevelsen af ansvar. Nu må man ikke gøre noget galt! Men det er jo helt klart: vi forældre er ikke fuldkomne. Måske er mangt et underligt pædagogisk påhit et resultat af endelig ikke at ville gøre noget forkert. I stedet for at tyre en mængde kloge bøger igennem bør man nok hellere have tillid til sin egen indre stemme. Kærlighed er nemlig meget opfindsom. Vi bør lade den sunde fornuft komme til orde.

Til eftertanke

"Man kunne føde velopdragne børn, hvis forældrene var velopdragne" (Goethe). "At give børn en god opvækst kræver en hel landsby" (afrikansk).

At forberede sig på alderdommen

Sl 71,17-18

Hvilken hjælp giver Sl 71 til livet i alderdommen?

Til fordybelse

Vi bliver ældre dag for dag. Men pludseligt og uventet er vi blevet gamle. Hvad er det, alle gerne vil blive, men ingen vil være? Svaret har jeg glemt. Det må være alderen. Alder(dom) er ikke for kujoner. Denne bitre kendsgerning har mange måttet sande. Allerede Salomo talte om de tider, man ikke bryder sig om. Da man ikke kan undgå dem, er det godt at forberede sig på dem. Men hvordan?

Salmernes Bog kap. 71 viser en vej: at være taknemmelig for Guds ledelse fra ungdommens dage, og at fortælle de unge, hvor trofast Gud har ført os gennem hele livet.

Til anvendelse

"Hvis dit korte menneskeliv hele vejen igennem skal bære moden frugt, bør du som ung holde dig i tæt kontakt til de ældre og som gammel holde dig i tæt kontakt til de unge" (Paul Heyse, tysk forfatter f. 1830).

"Den bedste måde at forberede sig på alderdommen er at videreformidle meningen med livet til de unge" (ukendt oprindelse). Adventistkirken arbejder i øjeblikket målrettet på hvordan generationerne kan berige hinanden. Igennem en resurse der hedder iCOR opmuntrer man til samarbejde og idéudveksling på tværs af generations-skæl. Det engelske materiale er tilgængeligt på <https://icor.church/> og vil senere blive oversat til dansk.

Til eftertanke

"Sig 'ja' til de overraskelser, der krydser dine planer, ødelægger dine drømme og giver din vej – ja måske dit liv – en ny retning. De er ikke tilfældige. Giv din himmelske Far lov til at bestemme dine dage" (Dom Helder Camara, ærkebiskop i Brasilien).

At forberede sig på døden

1 Kor 15,24-26
Sl 90,12

Hvad har kundskab om døden med klogskab at gøre?

Baggrund

Salmernes Bog kap. 90 siger: Talte dage er værdifulde dage. Bevidstheden om, at man skal dø, hjælper til, at man kan sætte pris på øjeblikket og blive klar over, hvad der er væsentligt. At man hele livet har øvet sig på at give slip, kan ses som forberedelse til at tage afsked med livet.

Teksten i Korintherbrevet peger dog på noget endnu væsentligere end bare denne visdom, nemlig på afskeden med afskeden. For den troende inkluderer det at forberede sig på døden også kendskab til, at døden har en ende. Døden tilintetgøres, livet genrejses. Det bedste har vi stadig i vente!

Til fordybelse

Ateisten Hans Kahlau havde følgende bemærkning til døden: "Hvis mennesket havde en mor, der tog sig af det, når livet slutter, lige som hun gjorde, da livet begyndte – hvor let ville det ikke være at dø." Hvorfor "hvis"? Vi har da en Far, der trøster os ligesom en mor.

Det, som Kahlau længtes efter, havde Mozart forstået: "Jeg takker Gud, fordi han har undt mig den lykke at kunne erkende ham som den sande nøgle til lyksalighed. Jeg lægger mig aldrig til at sove uden at tænke over, at jeg måske ikke oplever den næste dag. Og dog vil ingen af mine bekendte kunne påstå, at jeg i min måde at være på er mut eller gnaven – og jeg takker min skaber for denne kilde til lykke og ønsker af hele mit hjerte det samme for mine medmennesker" (Wolfgang Amadeus Mozart i et brev til sin far).

Til eftertanke

Da Michelangelo fyldte 86, indrømmede han over for en ven: "Jeg håber, jeg snart bliver kaldt hjem til Gud." Om han da var træt af livet, spurgte venen. "Nej", svarede kunstneren, "jeg har tværtimod stor appetit på livet!"

Er døden afslutningen på livet eller begyndelsen på livet?

Joh 14,19

Følgende stærke udtalelse stammer fra Jesu afskedstaler. *Jeg lever, og I skal også leve*, siger Jesus, selv om han går døden i møde. Men han går fra livet og ind til livet. Hans bortgang er en bortgang til livet.

I skal leve, siger Jesus. Hans liv er stærkt knyttet sammen med vores. Og hans liv vender alt på hovedet. Det lyder absurd, men giver dog mening på grund af ham: Døden ender med livet. Enden er begyndelsen. Denne erkendelse hjælper til, at man tillidsfuldt kan kaste sig ud i livet. Den er en virksom måde at forberede sig på livet efter livet.

Til fordybelse

Kan man overhovedet forberede sig på livet? Hvert livsafsnit er jo det virkelige liv og ikke en prøveperiode. Man kan hverken leve eller elske på prøve. Og: Skal det nuværende liv bare opfattes som en indledning til det evige liv? Begynder det evige liv ikke allerede nu? Vi tror – også – på et liv før døden. Den, der tror, har allerede det evige liv. Den, der samler sig skatte i himlen, øver sig her og nu i evigheds-værdier. Tro, håb og kærlighed er de store "treevigheder". De varer evigt. Den, der med kærlighed imødegår mistro, modløshed og ligegyldighed, tilegner sig egenskaber, der ikke har nogen udløbsdato.

Ikke desto mindre: Selv den, der bærer evigheden i sit hjerte, kan ikke ignorere døden. Men det er opmuntrende at møde mennesker, der bevarer et levende håb, selv når de står ansigt til ansigt med døden.

Til eftertanke

"Dette er enden; for mig er det begyndelsen på livet" (Dietrich Bonhoeffer umiddelbart før sin henrettelse).

Resumé

Tilliden til den uforanderlige Gud er en hjælp til at have den rette indstilling til forandringer.

Spørgsmål til drøftelse

Indledende
spørgsmål

"Kun den, der forandrer sig, forbliver tro mod sig selv"
(Wolf Biermann).

Hvad taler for, og hvad taler imod dette udsagn?

Supplerende
spørgsmål

"Hvis du vil få Gud til at grine, så fortæl ham om dine planer"
(Blaise Pascal).

Hvordan kan man forberede sig på overraskelser?

1 Kor 13,4-8

Hvilke principper trækker Paulus frem her? Hvordan kan de anvendes på familien?

"Elsk dig selv, så er det ligegyldigt, hvem du gifter dig med."

Hvad taler for, hvad imod?

Hvad mener I om et "duelighedsbevis til ægteskab"?

Hvilke forandringer kan par og forældre komme ud for?

Sl 71,17-18

Hvilke råd vedrørende forberedelse til alderdommen giver mening for jer?

1 Kor 15,24-26
Sl 90,12

Hvorfor er det klogt at være bevidst om døden?

"Dette er enden; for mig er det begyndelsen på livet"
(Dietrich Bonhoeffer).

Hvornår har troen på opstandelsen opmuntret jer til at genrejse jer midt i livet?

Hvilken smertefuld forandring har tynget jer?

Hvilken forandring, I selv har oplevet, har I været glad for?